

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IV. Præcipuum adversæ sententiæ fundamentun convellitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

ibidem subtiliter discurrunt Aristoteles, & D. A. Thomas: *Si semper* (id est pro omni signo rationis imaginabili) *verum est dicere de futuro, quod erit: non potest hoc non esse: quod autem non potest non esse, idem significat ac quod est impossibile non esse. Quod vero est impossibile non esse, idem est cum eo quod necesse est esse: unde sequitur, quod ea que futura sunt, necessario erunt.*

50. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio Aristotelis & D. Thomæ. Si Deus non potuit impedire, quin futura contingentia habeant determinatam futuritionem, illam habent necessario & ex natura rei, non verò liberè, & contingenter: Deus enim impedire potuit quicquid convenit rebus contingentibus, & liberè: At si res sint determinatè futuræ ante decretum, Deus non potuit impedire talem determinatam futuritionem: Ergo illam habent necessario, & ex natura rei, non verò liberè, & contingenter. Minor probatur: Deus non potuit impedire ne alicui conveniat illud quod ipsi competit, priusquam de illo possit liberè disponere: Atqui si res sint determinatè futuræ ante decretum, & liberam determinationem voluntatis divine, futuritio illis conveniet, priusquam Deus possit de illis liberè disponere; Deus enim non potest liberè disponere de rebus, nisi mediante libero decreto suæ voluntatis: Ergo si res sint determinatè futuræ ante decretum, Deus non potuit impedire illarum futuritionem. Argumenta quæ contra hanc conclusionem fieri possent, infra commodius proponentur ac diluentur.

Art. sequenti §. 4.

§. III.

Rejicitur sententia Agidij Romani.

51. **I**ctè ex dictis §. præcedenti evidenter constat futura contingentia non esse à Deo certò cognoscibilia, ante decretum, & prædefinitionem suæ voluntatis; ut tamen hæc veritas, quæ est unum ex præcipuis doctrinæ Thomisticæ fundamentis, plenius innotescat, & magis confirmetur, ac stabilietur; variæ illæ Recentiorum sententiæ, supra à nobis expositæ, sigillatim, & in particulari confutandæ sunt, ut his destructis, veram D. Thomæ & Discipulorum ejus sententiam stabiliamus. Prima igitur quæ impugnanda occurrit, est illa quæ communiter tribuitur Agidij Romano, & aliis Antiquis Theologis, qui docent Deum cognoscere futura contingentia & libera in suis ideis, antecedenter ad decretum. Qui modus dicendi omnino repugnat D. Thomæ, & aliquo modo favet scientiæ mediæ, & idcirco rejiciendus est. Unde

52. **D**ico primò: Deum non cognoscere futura contingentia antecedenter ad decretum, in suis ideis; sive in sua essentia, ut habet rationem ideæ, vel speciei intelligibilis.

Probatur primò ex D. Thomæ in 1. dist. 19. quæst. 1. art. 2. ad 1. sic dicente: *Sicut scire divinum est subjectum libertati voluntatis, ita & idea, secundum quod ad eam terminatur actus divina scientiæ.* Quibus verbis apertè docet, quòd sicut divina scientia nihil cognoscit ut futurum, nisi quatenus est subjeqta decreto; ita nec idea aliquid ut futurum repræsentat, nisi prout illi subest, & ab eo determinatur.

53. Hinc formati potest hæc ratio fundamentalis nostræ conclusionis. Deus non potest cognoscere creaturas in suis ideis, sive in sua essentia, ut

Tom. I.

habet rationem ideæ, & exemplaris, nisi eo modo quò in illa repræsentantur: Sed antecedenter ad decretum, creaturæ non repræsentantur in essentia divina, ut habet rationem ideæ, ut futura, sed ut merè possibiles: Ergo in illa non possunt cognosci ut futura, sed tantùm ut merè possibiles. Major constat, Minor verò probatur. Tum quia, ut ostendimus §. præcedenti, res omnes, antecedenter ad divinum decretum, sunt in statu meræ possibilitatis, & indifferentiæ ad futuritionem, vel non futuritionem. Tum etiam, quia divina essentia repræsentat creaturas ut illarum causa: Ergo per id solum poterit determinati in ratione repræsentantis futura contingentia, per quod determinatur in ratione causæ illorum: At solum decretum illam ad causandum determinat: Ergo per solum liberum decretum determinari potest, ut illa repræsentet.

54. Confirmatur: Continentia creaturarum in esse repræsentativo in essentia divina, tanquam in idea & exemplari, fundatur in continentia illarum in essendo: At essentia divina non continet creaturas in essendo, sub esse existentie vel futuritionis, nisi per decretum determinata: Ergo non continet etiam illas ut existentes, aut futuras, in esse intelligibili aut repræsentativo, nisi ut per illud determinata. Sicut divina scientia, ut supra ostendimus, non est causa rerum, nisi ut *Disp. 3. art. 2.* habet adjunctam voluntatem. Quare S. Doctor quæst. 3. de verit. art. 6. dicit: *Idea in Deo ad ea que sunt, vel fuerunt, vel erunt producenda, determinatur ex proposito divine voluntatis.*

55. Probatur rursus conclusio. Repræsentatio idearum antecedenter ad decretum, est repræsentatio naturalis, & necessaria, pertinens ad scientiam naturalem, & simplicis intelligentiæ, non verò ad scientiam liberam, & visionis: quare si Deus cognosceret futura contingentia in suis ideis, antecedenter ad decretum, talis cognitio non esset libera, sed necessaria, & pertineret ad scientiam simplicis intelligentiæ, non verò ad scientiam visionis. Unde cum Verbum Divinum procedat ex scientia simplicis intelligentiæ, & ex cognitione objectorum quæ ab illa attinguntur, procederet ex cognitione futurorum contingentium; & sic ejus productio non esset necessaria, sed libera, quod principis fidei & Theologiæ repugnat, ut in Tractatu de Trinitate ostendemus. *Disp. 9. art. 3.*

§. IV.

Præcipuum adversa sententia fundamentum convellitur.

56. **C**ontra nostram conclusionem istud potest fieri argumentum. Ideæ divinæ antecedenter ad decretum sunt infinitæ in repræsentando: Ergo in illo priori repræsentant non solum possibilia, sed etiam futura contingentia, ac proinde possunt esse medium, in quo Deus antecedenter ad suum decretum, ea cognoscat.

Confirmatur: Si ideæ divinæ solum post decretum repræsentarent futura contingentia, non verò ante decretum; sequeretur quòd illis ex decreto accresceret aliqua perfectio, & adveniret aliqua mutatio: Sed hoc non potest dici: Ergo nec illud. Sequela Majoris probatur. Repræsentare objecta, pertinet ad perfectionem ideæ, & speciei intelligibilis: Ergo si ideæ divinæ, post decretum repræsentent futura contingentia, cum ea ante illud non repræsentarent, se-

G g

quitur quod ex decreto illis adveniat aliqua nova perfectio, & consequenter aliqua mutatio.

57. Ad objectionem, concesso Antecedente, neganda est Consequentia. Ex eo enim quod idee divinae sint infinitae in representando, solum sequitur quod illae representent omnia quae sunt representabilia, & eo modo quo sunt representabilia: unde cum antecederet ad divinum decretum de futuratione rerum, nihil sit representabile ut futurum, sed solum ut possibile; eo quod in eo signo, res omnes sint in statu pure possibilitatis; ideae divinae, quamvis infinitae in representando, non representant, nec representare possunt ante decretum, res sub esse futuro, sed tantum sub esse possibili.

Hae responsio & doctrina explicari potest, & illustrari exemplo speculi. Sicut enim speculum, quantumcumque perfectum, non representat nisi objecta quae sunt, non vero quae erunt, vel fuerunt; non defectu virtutis representativae in ipso, sed defectu objecti, quod non est representabile: ita similiter essentia divina habet rationem veluti purissimi speculi, in quo res omnes relucet, & representantur intellectui divino, eo modo quo sunt cognoscibiles, & representabiles: id est ut mere possibile, si sunt in statu mere possibilitatis; ut futurae, si sint determinatae in suis causis ad habendam existentiam, & ut praesentes & existentes, si sint actu positae extra suas causas. Sicut ergo quando speculum representat aliquod objectum quod antea non representabat, hoc non fit per mutationem ipsius speculi, sed potius per mutationem objecti, quod fit illi praesens, eique obijcitur: ita similiter quando essentia divina, ut habet rationem ideae, representat post decretum res ut futuras, cum ante illud representaret eas solum ut possibile: nulla advenit ei mutatio ex decreto, sed solum per illud res transferuntur a statu mere possibilitatis, ad statum futurationis, & fiunt cognoscibiles, & representabiles ut futurae, cum antea essent solum cognoscibiles, & representabiles ut mere possibile. Ex quo patet responsio ad confirmationem.

§. V.

Impugnatur Sententia Molinae.

58. Molina loco supra citato certam futurorum tam absolutorum, quam conditionatorum notitiam, reducit ad altissimam, & imperferibilem comprehensionem divini intellectus, qua comprehendit arbitrium creatum, & in illo quid esset acturum, si in hac aut illa occasione poneretur, certo cognoscit. Ex quo infert, nec Deum in sua voluntate, decreta sua ut futura, nec Angelum in voluntate humana, futuros ejus actus liberos, certo posse cognoscere: quia nec Deus suam voluntatem, nec Angelus voluntatem humanam supercomprehendunt, sed tantum comprehendunt. Quem modum dicendi non approbat, nec sequuntur alij Theologi ejusdem familiae, excepto Becano. Ut ergo haec sententia Molinae efficaciter confutetur.

Dico secundò: Futura contingentia absoluta vel conditionata, non possunt a divino intellectu certo cognosci in suis causis liberis, aut contingentibus, prout praeveniunt praedeterminationem divinam.

59. Probatur primò conclusio ex Sancto Thoma 1.

A Periherm. lect. 13. in 1. dist. 38. quaest. 1. art. 5. quaest. 2. de verit. art. 12. quaest. 12. art. 10. Primo contra Gentes cap. 67. Item 2. 2. quaest. 171. art. 6. 1. parte quaest. 57. art. 3. quaest. 86. art. 4. & hic art. 13. quibus locis expressè docet, in causis contingentibus non posse futura contingentia certo cognosci, sed conjecturaliter tantum. Ergo modus ille dicendi Molinae, apertissime contrariatur doctrinae D. Thomae.

60. Probatur secundò ratione ex illis locis desumpta. Deus non potest cognoscere futura contingentia, & libera in causis secundis, aut in voluntate creata, nisi eo modo quo in illis continentur: alioquin talis cognitio esset falsa, & induceret imperfectionem in cognoscente: At secluso decreto praedeterminante, futura contingentia & libera non continentur certo in causis secundis, aut in voluntate creata: Ergo non possunt in illis certo cognosci. Major constat, Minor probatur. Causae contingentes, & liberae, ex se sunt indifferentes, & indeterminatae ad ponendum vel non ponendum effectus contingentes, & actus liberos; & possunt vel ab extrinseco impediti, ne in actum exeant, vel se determinare ad actum oppositum. Ergo cum effectus in causa eo modo se habeant in cognosci, quo ad esse; cum illa sit medium cognitionis, quia est medium, & causa essendi: sicut effectus contingentes & liberi, seclusa divina praedeterminatione, in causis contingentibus & liberis, non habent esse certo & infallibiliter: ita nec in illis, aut ex illis, possunt certo & infallibiliter cognosci, sed conjecturaliter tantum. Quam rationem tangit Sanctus Doctor art. 13. hujus quaestionis, his verbis: *Causa contingens se habet ad opposita. & sic contingens ut futurum, non subditur per certitudinem alicui cognitioni. Unde quicumque cognoscit effectum contingentem in sua causa tantum, non habet de eo nisi conjecturalem cognitionem.*

61. Confirmatur & magis declaratur haec ratio. Voluntas humana v. g. antecederet ad decretum, & praedeterminationem voluntatis divinae, potest considerari, vel secundum se, vel ut in his aut illis occasionibus & circumstantiis constituta, aut ut mota & excitata tali vel tali motione morali: Sed quocumque ex his modis consideretur, non potest esse medium in quo certo & infallibiliter, possint cognosci ejus actus liberi futuri: Ergo illi non possunt antecederet ad decretum & praedeterminationem voluntatis divinae, in voluntate humana certo & infallibiliter cognosci. Minor probatur: Voluntas humana, non solum secundum se spectata, sed etiam ut stat sub illis circumstantiis & occasionibus, & prout hac vel illa motione morali movetur, & excitatur, manet indeterminata, & indifferens ad utrumlibet; ad amorem verbi gratia, vel ad odium, etiam in sensu composito, ita ut utrumque possit conjungere, & componere cum tali excitatione morali, & cum illis occasionibus & circumstantiis: maxime in sententia Adversariorum, qui volunt ad libertatem necessario requiri, ut positus quibuscumque ad agendum praerequisitis, voluntas maneat semper indifferens ad utrumlibet, etiam in sensu composito. Ergo seclusa divina praedeterminatione, non possunt in voluntate humana, certo cognosci actus ejus liberi futuri.

62. Respondet Molina, haec argumenta solum demonstrare actus liberos futuros, non posse certo